

I. BEVEZETŐ

A program elkészítésekor figyelembe vettük

- ❖ Az Óvodai nevelés országos alapprogramját
- ❖ A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét
- ❖ A bölcsődei nevelés alapelveit

1. Az intézmény bemutatása

Intézményünk neve: Zöld Óvoda Egységes Óvoda-Bölcsőde Szilsárkány és Egységes Tagóvoda-Bölcsőde Bogyoszló

Intézményünk, ahogy neve is tükrözi két településen működik. Mindkét óvodában szerettük volna megtartani korábbi nevelési programunkat, hiszen az elmúlt évek gyakorlata és az egymást követő felülvizsgálatok is azt mutatták, hogy programjaink a napi munka során jól használhatók. Szilsárkányban az óvodapedagógusok környezetvédelem melletti elkötelezettsége, Bogyoszlón pedig a gazdag népi hagyományok őrzésének szándéka adta meg a helyi programok sajátos arculatát. Közösén készítettük el nevelési programunk célfejezetét, ahol Sorra vettük azokat a fontos elemeket, melyek mindkét óvodában azonosak és kiindulási pontjai lehetnek az egységesen magas színvonalú pedagógiai munkának.

2. Óvodai Nevelési Program Alapelvei

- ❖ Óvodai nevelésünk alapelve a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságának tiszteletben tartása az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- ❖ A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- ❖ A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

II. GYERMEKKÉP, ÓVÓDAKÉP

1. Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

- ❖ Minden gyermek az életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteinek, és a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszhető.
- ❖ Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.
- ❖ Biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.
- ❖ Minden gyermeknek joga van – az eltérő szociális környezettől függetlenül – a törvények nyújtotta védelemre, gondozásra és nevelésre, szeretetre és megértésre, gyermek voltának elismerésére és képességeinek fejlesztésére.

2. Óvodakép

2.1. Szakmailag önálló intézmény

- ❖ Biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit – a családi nevelés kiegészítéseként – a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- ❖ Az óvoda óvó-védő, szociális és nevelő-fejlesztő funkcióval rendelkezik.
- ❖ Közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- ❖ Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

2.2. Az óvodai nevelés célja

- ❖ Komplex óvodai nevelés során az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése.

- ❖ A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.
- ❖ A kreativitás előtérbe helyezése.
- ❖ Személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az egyéni és az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását).
- ❖ A kompetencia érzés kialakítása, fenntartása.
- ❖ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált, egyéni fejlesztése az esélyegyenlőség biztosításával.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk.

2.3. Az óvodai nevelés alapelvei

- ❖ A gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- ❖ A komplex óvodai nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Minden gyerek más, (minden gyermek jó valamiben, a maga tudása, képességei szerint kell tevékenykedtetni).
- ❖ *Inkluzív nevelés szükségszerűségének felismerése, elfogadása.*
- ❖ Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- ❖ *Innovatív pedagógiai törekvések juthatnak érvényre, amelyek gazdagító változást okoznak az intézmény pedagógiai tevékenységében és hatékonyságában.*
- ❖ Az óvodapedagógusok széles körű módszertani szabadságának biztosítása.

2.4. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- ❖ A gyermeki szükségletek kielégítéséről.

- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- ❖ A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról.
- ❖ A gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játéokra.
- ❖ E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről.
- ❖ A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- ❖ A családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentésének megvalósításáról a lemaradások folyamatos kompenzálásával.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése során külön gondot fordítunk a nagyobb mértékű differenciálásra, a befogadó környezet kialakítására, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányai leküzdéséhez.

2.5. Migráns gyermekek nevelése

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Óvodánkban jelenleg nem jellemző több kultúra egyidejű jelenléte. A kulturális sokszínűség szükségessé teszi a kisebbségek jogainak elismerését és tiszteletét.

- ❖ Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi-és lelki szükségleteinek kielégítése képességfejlesztéssel, kompetenciák kialakításával.

Ezen belül:

- ❖ az egészséges életmód alakítása
- ❖ az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- ❖ az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- ❖ a szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált fejlesztése,
- ❖ a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása,
- ❖ a valamilyen területen kiemelkedő képességű gyermekek megsegítése.

Óvoda Bogyoszló

Helyi Nevelési Programja

I. BEVEZETÉS

1. A program gyökerei

Programunk első változatát 1999-ben készítettük el. Nem választottunk adaptálható programot, hanem saját pedagógiai gyakorlatunkat igyekeztünk a programelméleti elvárásoknak megfelelően rendszerbe foglalni.

A dokumentumot 2004-ben felülvizsgáltuk, és a szükséges módosításokat végrehajtottuk benne. 2007. szeptemberétől tagóvodaként működünk, ekkor a programunkat ismét módosítottuk. Jelenleg a törvényi változások indítottak minket programunk újbóli felülvizsgálatára. A rendszeres felülvizsgálatok

során úgy láttuk, hogy programunk a mindennapi gyakorlatban jól funkcionál, ezért hagyományainkat megőrizve készítettük el a dokumentum legújabb változatát.

2. Személyi feltételeink

Óvodánkban két óvodapedagógus és egy dajka foglalkozik a gyerekekkel. Mindkét óvodapedagógus főiskolai oklevelet szerzett, egyikük szakvizsgázott pedagógus. A hétvévenkénti kötelező továbbképzéseken túl is képezzük magunkat. Elsősorban gyermeklélektannal összefüggő, illetve új pedagógiai eljárásokat bemutató tanfolyamokat választunk.

Az önképzés folyamatába bevonjuk a dajkát is.

3. tárgyi feltételeink

Óvodánk 1946-ban épül, majd 1988-ban tovább bővítették. Jelenleg egy 50 és egy 20 négyzetméteres csoportszobával rendelkezünk közös öltözővel. Óvodánkhoz tartozik egy pelenkázó helyiség zuhanyzóval, gyermekmosdó, felnőtt vizesblokk és külön bejárattal egy főzőkonyha. Óvodánk felszerelése, berendezése megfelel a törvényi előírásoknak, játékeszközeink változatosak, elegendő számban állnak rendelkezésünkre.

Az udvar kialakítása a biztonságos, nyugodt játékot szolgálja. Fűves és szilárd burkolat egyaránt található benne. A játszótéri eszközök bevizsgálása folyamatosan történik, jelenleg minden eszközünk megfelel a szabványoknak, és alkalmas a különféle mozgásformák gyakorlására.

4. sajátos feladataink

Alapító okiratunk módosítása alapján intézményünk felvállalta a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása óvodánkban a gyermekcsoportba integráltan valósul meg.

Sajátos nevelési igény adódhat a hátrányos helyzetű gyermekek fogadásakor, valamint a tehetséggondozás esetében is.

- Az óvodai élet minden területén alkalmazzuk a differenciálást.
- A fejlesztési folyamatot úgy segítjük elő, hogy azt az egyes gyermek egyéni fejlettségéhez, igényeihez igazítjuk.

- Valljuk, hogy igazi fejlődést akkor érhetünk el, fejlesztőmunkánk akkor hatékony, ha szoros kapcsolatot tartunk a családokkal,- a kapcsolat valódi és nem formális- a kölcsönös visszajelzések segítik a fejlesztés tervezését és megvalósítását.
- A differenciálás gyakorlatával megvalósul az integráció, érvényre jut az inkluzív pedagógia.
- Figyelembe vesszük a különböző szubkultúrából érkező gyermekek szükségleteit.

II. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

- ❖ A gyermekek egészséges életmódra nevelése
- ❖ Az egészséges életmód iránti igény kialakítása, *egészségtudatos magatartás megalapozása*
- ❖ Helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása
- ❖ *Környezettudatos viselkedés megalapozása*
- ❖ Testi fejlődésük elősegítése

Feladataink:

- ❖ A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- ❖ A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- ❖ A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

A gyermekek óvodába kerülésekor *anamnézist* készítünk, amely segít minket a gyermekek megismerésében. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezünk hangsúlyt.

A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképp alakul, ezért *folyamatos megfigyeléssel* (pl. testsúly, testmagasság, láb-kéz dominancia, nagymozgások, finommozgások, stb.), összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok, jellemzők feltárását.

A gyermek gondozásának feltétele az óvodapedagógus és a gyermek, valamint a dajka és a gyermek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek azoktól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte viselkedéssel, tapintattal, elfogadással, megértéssel közelednek feléjük. Ilyen feltételek mellett ismerhetjük meg a gyermekek igényeit, a családból hozott jó és rossz szokásait.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. *Egységes szokásrendszert* dolgoztunk ki, mely megtalálható az SZMSZ mellékletében.

Az *étkezési* szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, lehetőleg folyamatos étkezéssel.

A szülők segítségével megismerjük a gyermekek táplálkozási szokásait. Elfogadjuk a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, majd később ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy ha szomjasak ihaszanak az étkezések közötti időszakban is. Megmutatjuk az evőeszközök helyes használatát, fogását, az asztalok esztétikus megterítését.

A *testápolás* a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. A testápolási szokások terén különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokásokat megpróbáljuk összehangolni. A fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz úgy teremtjük meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

Óvjuk, védjük a gyermekek érzékszerveit (olló, hurkapálca, stb. használata során).

Az időjárásnak megfelelő *öltözködés* védi a gyermeket, ezért megpróbálunk hatni a szülőkre, hogy tisztán, praktikusán, rétegesen öltöztessék gyermekeiket. Szükség esetén le tudjon vetkőzni a gyermek, a hosszú ujjú pulóver alatt legyen mindig póló is, ne csak atléta. A szokástanulást vizuális jelek, szimbólum képek alkalmazásával segítjük az öltözködés, kézmosás és WC használat esetében. Ha mi nem vagyunk abban a légtérben, a jelek segítik a gyermekeket az eligazodásban.

A *mindennapi szabad mozgás* nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon ismételhessék a sokféle mozgásfejlesztő eszközön.

A gyermekek *alvásigényének* egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend. Az elalvás előtt a mesélés, dúdolás, az altatódalok hatására, minél többször éljük át a szenderegés állapotát.

A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése

edzetségének biztosítása.

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással vesszük körül, amíg szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését gyakori fertőtlenítéssel, szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

Kezdetben gyakran előfordul az alvás alatti bevizelés (3-4 éves gyermekeknél). Óvakodunk a megszegyenítéstől. Tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat kialakítására törekszünk, mert így szüntethetjük meg az okát, ami általában pszichés eredetű.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgástevékenységek különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése, segít a gerinc deformitások megelőzésében.

A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódjának biztosítása érdekében a lehető legtöbb időt szabadban tartózkodunk. Ez növeli a gyermekek ellenálló képességét, edzettségét. Lehetőség szerint minden nap friss levegőn sétálunk, játszunk, télen szánkózunk, csúszkálunk, hógolyózunk.

Emellett néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek (kocogás, futás, mozgásos játék) elősegítik a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

A tágabb és a szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton való megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne. *A környezettudatos viselkedés megalapozásában elengedhetetlen a gyermeket körülvevő felnőttek példája.*

Minden tevékenységünkben és viselkedésünkben közvetítjük, hogy a környezet az emberiség öröksége, melyre vigyázni szükséges, hogy megfelelő minőségben adhassuk tovább. Minden egyes ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges esztétikus, egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

A tárgyi környezetünk megfelel az egészségügyi előírásoknak, és törekszünk rá, hogy esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát árasszon.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvoda *udvara*.

Az udvar kialakítása a program szellemével azonos, füves és szilárd burkolat is kialakításra került. Óvodánk udvarán biztosítjuk a gyermekek ivóvíz ellátását. EU szabványnak megfelelő udvari mozgásfejlesztő eszközeinket folyamatosan ellenőrizzük, szükség szerint újítjuk.

Az óvoda épületét a nevelési-fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembe vételével esztétikusan rendezzük be.

A több funkciót betöltő *csoportszobát* alkalmassá tesszük a szabad játékra, tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra és pihenésre. Fontos a csoportszobák barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele, az ízlésközvetítés, a gyermekek jó közérzetének biztosítása érdekében.

A művészeti ágaknak megfelelően érvényesül a hármas tagolódás a csoportszobákban:

- mesesarok
- vizuális műhely
- zenesarok

A mesesarok a személyes perceknek, a napi mesélésnek, drámajátékoknak a színtere. A különböző játéktevékenységekhez elkülönített csoportszoba részeket próbáltunk kialakítani. A séták alkalmával talált „kincseket” összegyűjtjük és az erre kijelölt helyen tároljuk.

Az *öltöző* berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó polca. Az öltözőben a szülők részére a csoport nevelési-fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről esztétikus hirdetőablán adunk tájékoztatást.

A *mosdó*ban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését.

A fürdőszobai tevékenységek szokásait képi formában is megjelenítjük, ezzel segítjük a szokások rögzülését.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek.
- ❖ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat.
- ❖ Zsebkezdőjüket önállóan használják, köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- ❖ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.

- ❖ Biztonságosan használják a kanalat és a villát.
- ❖ Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- ❖ Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- ❖ Önállóan öltöznek.
- ❖ A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- ❖ A ruhájukat esztétikusan összehajtva a polcukra helyezik.
- ❖ A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet rakni.
- ❖ Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Célunk:

- ❖ A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.
- ❖ *A gyermekekben alakuljon ki a különbözőség tiszteletben tartása, az egymástól való tanulás képessége.*
- ❖ *Alakuljon ki bennük az őszinte empátia, segítsék egymást.*
- ❖ *Szociális kompetencia fejlesztése.*

Feladataink:

- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- ❖ A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása
- ❖ Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- ❖ Erkölcsi-szociális-közösségi érzelmek alakítása

❖ Esztétikai érzelmek alakítása

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül.

A védelem, a biztonság iránti igényt állandó jelenlétünkkel igyekszünk kielégíteni. A családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése a társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz.

A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban óvónőink terveznek meg, de adjunk lehetőséget arra is, hogy a gyermekek ötletei és elképzelései is megvalósuljanak, érvényesüljenek. A gyermekek mozoghassanak szabadon a csoportszobában, mosdóban (kicsik felügyelettel), ezzel is fokozzuk az otthonosság érzését.

Legyen a csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezet légkört biztosít. Ez elmélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését. Az otthonosság érzését segíti elő, ha minden gyermeknek tároló helyet biztosítunk, ahová saját eszközeit, játékaikat, a séták alkalmával gyűjtött „kincseket” betehetik, önállóan gondozhatják, kezelhetik.

A befogadás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló, mély érzelmi kötődését óvodánkhoz. Óvónőink a szülőkkel együtt a lehető legnyugodtabb feltételeket teremtik meg a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A 3-4 éves gyermekek beszoktatása nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván. A befogadás ideje alatt a gyermekek magukkal hozhatják azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. A beszoktatáskor mindkét óvónő a dajkával együtt gondosan előkészíti ezt az időszakot. Óvónőink a szülőkkel megbeszélik a beszoktatás menetét. A gyermekek jelét úgy válogatjuk meg, hogy ahhoz mondókát, verset, vagy gyermekdalt lehessen kapcsolni. Így még a kevésbé vonzó jel is kedvessé válik, és ez az első esztétikai élmény a gyermeknek. Óvónőink a sok érdekes, ízléses játék mellett személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékkal, mondókákkal kedveskednek.

A lefekvésnél az új gyermekeket különös szeretettel veszik körül óvónőink.

A nyugalmas légkör megteremtése érdekében leülnek melléjük, altatódalokat dúdolgatnak. Különös türelemmel, tapintattal mutatjuk be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat, és azok használatát. Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzük a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokását. A nagyobb gyermekek segítenek a kicsiknek az öltözködésben, körülveszik őket gyengédséggel, szeretettel. A gyermekeknek lehetőséget adunk, hogy minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet folytathassanak. Az érdektelen gyermekre több figyelmet fordítunk, hogy kiderítsük érdektelenségük okát. Csak így tudjuk befolyásolását elindítani.

A gyermek-gyermek és a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzi magát a csoportban. Óvodánk felnőtt közössége és gyermekközössége segíti elő a bizalom és a biztonság kialakulását. Kiemelkedő szerepük van óvónőinknek, akik irányítói és egyben társai is a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

Nevelésünk úgy lesz hatékony, ha az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára, egyéni sajátosságukat figyelembe véve érthetővé, vonzóvá tudjuk tenni. A gyermekek neveléséhez jó kapcsolatot teremtünk a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy a kellő bizalom kialakuljon az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit is megismerhetjük. Ez elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. *Segítjük a gyermekeket abban, hogy őszintén tolerálják, elfogadják az eltérő képességű, tulajdonságú társaikat.*

A felnőtt- gyermek kapcsolatban a következők az elveink:

- ❖ Elsősorban érzelmileg próbáljuk megérteni a gyermekeket.
- ❖ Parancsolás helyett kérdezni igyekszünk, mert ez elősegíti a megértést, átérzést. Így érhetjük el, hogy a gyermekek igénye, akarata energiája nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.

- ❖ A gyermekek mágikus képzelete sokat segíthet a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában. Óvónőink magyarázatában megjelenik a dolgok pozitív oldala.
- ❖ A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk, a határok pontos megjelölésével. Többszöri határátlépésnél konzekvenciákat vezetünk be.
- ❖ Kialakítjuk a közösségi élet szabályait.
- ❖ Óvónőinknek képesnek kell lenniük taktikát váltani, ha eredménytelen a befolyásolás.
- ❖ Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, és úgy formáljuk ezeket, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak.
- ❖ Próbáljuk elérni, hogy a gyermekek érdeklődjenek a közösségi feladatok iránt, és érzelmileg is éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését.
- ❖ Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.
- ❖ Neveljük a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgatjuk meg, hogy a gyermekek véleményt tudjanak mondani a történetekről, és a saját felelősségük erősödjön. Bátorítunk minden gyermeket a csoporton belül, hogy belső elégedettsége, pozitív énképe, kompetencia érzése alakuljon ki.
- ❖ Az agresszív gyermek nem kap megerősítést az agresszivitásán keresztül.
- ❖ A gyermekeknek személyes perceket biztosítunk, ahol mások, és saját érzéseik elfogadása kap hangot.
- ❖ A kapcsolatok erősítését szolgálja a megbecsülés, értékelés, kölcsönös engedmény keresése.
- ❖ Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.

- ❖ Óvónőink példája, bátorító magatartása, türelme, bizalma és az a szemlélete, hogy a sikert észreveszi, a sikertelenséget segít elviselni, fejleszti a gyermekek viselkedés kultúráját.
- ❖ Tilalom helyett választási lehetőséget adunk, hogy a gyermekek önálló döntéseket hozhassanak és képessé váljanak a választásra.
- ❖ Bátortalan gyermek nevelésekor közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat odafigyelés, meghallgatás, saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, elfogadása hatja át. Ezáltal a gyermek örömteli optimizmusa fejlődik.
- ❖ Óvónőinket a célirányosság segíti a nevelésben.
- ❖ Elemezzük és vizsgáljuk a gyermekek társas kapcsolatát.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek ragaszkodnak az óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez. Ez érzelmeikben, szavaikban, tetteikben nyilvánul meg.
- ❖ A helyes viselkedés, cselekvés, a szokások, szabályok betartása igényükké válik.
- ❖ Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- ❖ Kérés nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ❖ Konfliktus esetén társaikkal egyezkednek.
- ❖ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, óvodán kívül is szeretettel köszöntik egymást.
- ❖ Igényükké válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés. A tevékenységet türelmesen, a megbeszéltek szerint befejezik.
- ❖ Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen hallgatják a felnőtteket.
- ❖ Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- ❖ Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- ❖ Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási formákat.

- ❖ Konfliktus esetén képesek társaikkal egyezkedni.
- ❖ Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják érdeklődésüket.
- ❖ Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- ❖ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

- ❖ A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- ❖ A gyermek képességeinek fejlesztése, kompetenciáinak megalapozása, alakítása.

Feladataink:

- ❖ Beszélő környezet biztosítása, helyes mintaadás.
- ❖ Meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre épülő további élményszerzés.
- ❖ Tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- ❖ Tapasztalatok, ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- ❖ Értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javíthatóság elkerülésével) - a nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igényes kielégítésére nagy figyelmet fordítunk.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenység rendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A gyermeki beszéd alakulásához szükséges az olyan környezet - beszélő környezet- ahol figyelemmel kísérjük metakommunikációját, egyszerű jelbeszédét, számára fontos szavak értelmes összekapcsolását. Élményszerű beszéddel növelni próbáljuk a gyermek beszédkedvét, kérdésekkel ötvözött párbeszédre ösztönözzük, figyeljenek rá, érdeklődést mutatunk mondanivalójuk iránt. Beszélő környezet nélkül nincs inspiráció a beszédre, és nincs beszédminta sem, amelyet követhet. A gyermekközösség társas kapcsolatai, társas tevékenységei a beszédkedv alakulására különösen nagy hatással van.

A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélő kedvét.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet, az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A nevelés során a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit különböző tevékenységekben és élethelyzetekben rendszerezzük, s alkalmat adunk a gyakorlásra. Minél több érzékszervet bevonunk a tapasztalatszerzésbe, s ezen keresztül fejlesztjük a gyermek értelmi képességeit, - érzékelését, észlelését, emlékezetét, figyelmét, képzeletét, gondolkodását – valamint kreativitását.

A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve, intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, az ismeretek emlékezetben tartását, kompetenciák fejlődését.

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, párbeszéd kialakítására. Szerepvállalásaink modellként szolgálnak. Szókapcsolataink, mimikánk, gesztusunk, hanglejtésünk, hangsúlyunk, hangerőnk, hangszínünk mind minta gyermekeink számára.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást segítik elő a dramatikus játékok.

Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, a szókincs és a kifejezőkészség fejlesztéséhez.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

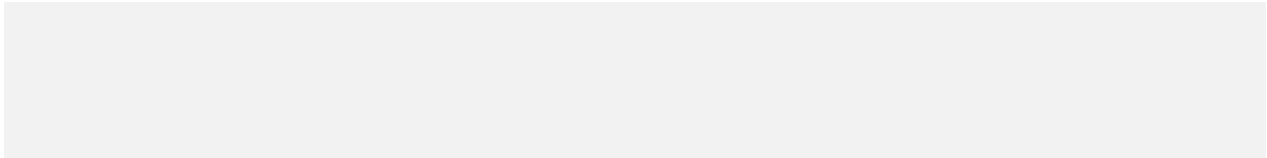
- ❖ Kérdésekre bátran válaszol.
- ❖ Szükség szerint bátran kérdez
- ❖ Mondanivalóját érthetően megfogalmazza és elmondja.
- ❖ Összetett mondatokban beszél.
- ❖ Megérti a szavak és mondatok tartalmát.
- ❖ Érdeklődő, kíváncsi.
- ❖ Képes következtetések levonni, analizálni, szintetizálni.
- ❖ Képes problémamegoldásra.

4. PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

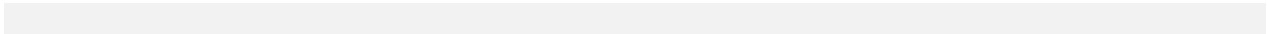
A program célja, feladata

A nevelés keretei

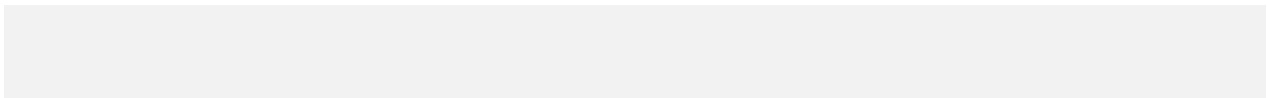
Egészséges életmód alakítása	Az érzelmi nevelés és szocializáció	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés
------------------------------	-------------------------------------	---

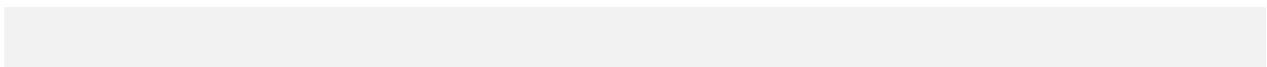
A tevékenység kerete:
Néphagyomány ápolás, népszokások

A program tevékenység formái:
Játék, játékba integrált tanulás
Vers, mese, dramatikus játék, bábjáték
Ének, énekes játékok, zenehallgatás
Rajz, mintázás, kézimunka
Mozgás, mozgásos játékok
Környezet tevékeny megszerettetése, megismertetése
Munka jellegű tevékenységek

A program kapcsolatrendszere

CSALÁD

Közművelődési intézmények,
egészségügyi intézmények,
szakszolgálatok, civil szervezetek

III. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. A személyi feltételek vonatkozásában

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus.

Az óvoda nyitvatartási idejében óvodapedagógus neveli a gyermekeket. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát kell, hogy jelentsen a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak (dajka, konyhai dolgozó,) összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Lehetőséget teremtünk, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét (migráns gyermekek esetében).

Személyiségvonásainkban továbbra is jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a tolerancia, tetteinkben érezhető legyen a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvónő együtt irányítja, együtt tervezi, összehangoltan, a feladatokat megosztva. Elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik. A dajkát is bevonjuk a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

Sajátos nevelési igényű gyermekeink ellátását, utazó logopédus, gyógytestnevelő és gyógypedagógus segíti.

2. Tárgyi feltételek vonatkozásában

Óvodánk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy az a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálják.

A gyermekek méretének megfelelő bútorzat, udvari játékeszközök segítik a mozgás- és játékigényük kielégítését, biztosítja egészségük megőrzését.

Színek és formák komponálásával törekszünk a harmonikus, esztétikus környezet kialakítására. Az eszközöket a gyermek számára hozzáférhető módon, biztonságukra figyelve helyezünk el.

Kialakítottuk a programnak megfelelő hármas tagolódást (mesesarok, kézműves műhely, zenei fejlesztő).

A csoportban van cd lejátszó, melyek a zenei élmény és hangulat fokozói.

Megpróbálunk megfelelő munkakörnyezetet biztosítani kollégáinknak. A szülők fogadására a nevelői- és a tornaszobában van lehetőség.

Szakkönyveink állománya folyamatosan bővül, elsősorban a helyi programunkhoz felhasználható módszertani kiadványokkal.

3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezésében a *gondozásnak* kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában (öltözködés, tisztálkodás stb.) közben is nevel, alakítja és építi kapcsolatát a gyermekekkel. Közben ösztönzi és segíti önállósodásukat, példát mutat és értéket közvetít. A gondozási feladatokban a dajka segíti munkáját. Minden lehetőséget megragadnak a gyermekek kompetenciáinak alakítására.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodai csoportok szervezésének módja

Óvodánkban osztatlan csoport működik, ahol a gyermekek együtt élnek 3-6-7 éves korban. Előnye a szocializációs tér természetes jellege, amely családias légkört empatikus és toleráns interakciókat eredményez, miközben megrövidül a befogadás krízis időszaka. A szokások alakulásának ideje felgyorsul, a másság megértésére, elfogadásra és tolerálásra a szociális terepen gazdag társ példa áll rendelkezésre.

a) Napirend

A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez a feltételeket az állandó, mégis rugalmas napirend biztosítja a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A várakozási időt minimálisra próbáljuk csökkenteni, rugalmas, van lehetőség a váratlan eseményekre. Alkalmas arra, hogy minden gyermek egyéni életritmusa beleférjen.

Időtartam	Tevékenység	
7-11 ³⁰	<p style="text-align: center;">JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN</p> <p>Szabad játék</p> <p>Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rajz, mintázás, kézimunka ○ Ének-zenei készségek fejlesztése ○ Környezetben szerzett tapasztalatok rendszerezése ○ Mozgás <p>Részképességek fejlesztése egyéni formában</p> <p>Testápolási teendők</p> <p>Tízórai</p> <p>Vers, mese, dramatikus játékok</p>	J Á T É K
	<p style="text-align: center;">JÁTÉK A SZABADBAN</p> <p>Mikrocsoportos tapasztalatszerzés</p> <p>Környezet tevékeny megismerése</p> <p>Énekes játékok az udvaron</p> <p>Kocogás, futás</p>	

11 ³⁰ -15 ⁰⁰	<p>Ebéd</p> <p>Testápolási teendők</p> <p>Pihenés, altatás mesével, altatódalokkal</p> <p>Testápolási tevékenységek</p> <p>Uzsonna</p>	J Á T É K
15 ⁰⁰ - 16 ³⁰	<p>JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN</p> <p>JÁTÉK A SZABADBAN</p>	J Á T É K

b) Hetirend

Délelőtti játékba integrált tanulás	<p>Vers, mese, dramatikus játék <i>kötetlen</i></p> <p>Rajz, mintázás, kézimunka <i>kötetlen</i></p> <p>Ének zenei képességfejlesztés <i>kötetlen</i></p> <p>Szervezett mozgás <i>kötött</i></p>	<p>Lehetőség szerint minden nap</p> <p>Heti 1</p>
Udvari játékba integrált tanulás	<p>Énekes játékok <i>kötetlen</i></p> <p>Környezet tevékeny megismertetése <i>kötetlen</i></p>	
Délutáni játékba integrált tanulás	<p>Egyéni fejlesztések <i>kötetlen</i></p>	<p>Lehetőség szerint</p>

c) Az óvodai nevelés tervezése.

A nevelés tervezését és a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését a következő kötelező dokumentumok szolgálják:

- ❖ Felvételi és mulasztási napló
- ❖ Csoportnapló
- ❖ Időpontok egyeztetése a szülői tájékoztatás megszervezéséhez
- ❖ Speciális szakembert igénylő gyermekek adatrögzítő összesítője
- ❖ A gyermekek egyéni képességfejlődésének mutatóit rögzítő adatlap

Óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

d) Az óvoda kapcsolatai, a program kapcsolatrendszere

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapfeltétele a családdal való együttműködés.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait. Nagyon fontos a családok nevelési szokásainak megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az együttműködés folyamatos párbeszédet feltételez.

Az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvodáinkban körültekintően megszervezzük az együttműködés formáit, mely az információk folyamatos áramoltatását, a szemléletformálást, óvodánk tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit, és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Családlátogatás - amit még az óvodába kerülés előtt elvégzünk.

- ❖ Befogadás - szükség szerint a szülővel egyeztetve szoktatjuk be a gyermeket
- ❖ Napi kapcsolattartás - elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről.
- ❖ Szülői értekezletek - ezen tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek fejlődéséről (a nevelési év során 3 alkalommal tartjuk + 1 fogadóóra).
- ❖ Nyílt nap
- ❖ Szülők részvételével szervezett rendezvények, ünnepek, családi délután - mindez a kapcsolat erősítést szolgálja –
- ❖ Igény és elégedettség vizsgálatok
- ❖ Hirdetőtábla
- ❖ Szülői Szervezet

Az óvoda és az iskola

Fontos, hogy óvodánk az iskolákkal olyan tartalmi kapcsolatot alakítsanak ki, mely elősegíti a gyermekek zavartalan iskolakezdését. A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái:

- ❖ Látogatások
- ❖ Tapasztalatcserék
- ❖ Tájékoztatások a gyermek egyéni fejlődési üteméről
- ❖ Továbbképzések
- ❖ Egymás rendezvényein való részvétel

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Óvodáink régóta kapcsolatot tartanak a környezetünkben működő közművelődési intézményekkel: művelődési házzal, könyvtárral. Igyekszünk

a civil szervezetek tevékenységét megismerni és az óvodás korosztályhoz közel álló rendezvényeken részt venni.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Színházi előadások látogatása
- ❖ Múzeum látogatása
- ❖ Könyvtárlátogatás
- ❖ A civil szervezetek által rendezett kiállítások, rendezvények látogatása

Az óvoda és az egészségügyi szolgáltató

Rendszeres kapcsolat és jó viszony alakult ki a gyermekek és a védőnő között. Látogatásaik során segítséget és tanácsokat adnak az egészséges életmód helyes alakításához, a gyermekek testi fejlődésének elősegítéséhez. A gyermekorvos évi rendszerességgel megvizsgálja óvodásainkat és segítséget nyújt a testi fejlettségük megállapításában.

Az óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat

Minden óvodapedagógus kötelessége a gyermekvédelmi munka elvégzése a csoportjában.

Az óvoda vezetősége felé jelentési kötelezettségük van, közvetlen kapcsolatban az intézményvezető és a tagóvoda vezetők állnak a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével. A kapcsolattartás eseti jellegű.

Az SZMSZ részletesen tartalmazza a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat.

Az óvoda és a Nevelési Tanácsadó

A Nevelési Tanácsadó szakembereinek segítségét többször igénybe vesszük. Az óvodapedagógus szükség esetén javasolja a szülőnek a Nevelési Tanácsadóval való kapcsolatfelvételt a gyermek érdekében. A Nevelési Tanácsadó szakvéleményének figyelembe vételével folytatódik a gyermek egyéni fejlesztése. A gyermekek beiskolázása előtt lehetőségünk van kérni az iskolaérettségi vizsgálatot. A Nevelési Tanácsadón keresztül

tartjuk a kapcsolatot a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottsággal.

Rendszeres személyes kapcsolatot tart minden óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozó gyógypedagógussal, logopédussal és gyógy-testnevelővel

Az óvoda és a fenntartó

Célunk a minél hatékonyabb együttműködés kialakítása.

Törekszünk egymás igényeinek és elvárásainak megismerésére és a racionális igények kielégítésére.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGKERETE

1. Néphagyomány ápolás, népszokások

Feladatunk:

- ❖ A néphagyomány őrzése
- ❖ A népi kultúra ápolása

Beépítjük a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek megőrzésre érdemesek. Az óvodába lépés pillanatától nevelésünk szerves része a hagyományápolás, így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra. Megteremtjük azt a miliőt, amelyben a gyermekek is megtalálják a szépséget, örömet és a követendő példát.

Óvodánk természetes közege a néphagyomány őrzésének. A népi kultúra felnőttől-gyermekig, szájról-szájra száll, és bízunk benne, hogy a hagyomány tovább él. Programunk olyan óvónőket igényel, akik sok népi játékot, népmesét, népdalt ismernek és szeretik a gyermekfolklórt. Tudják eredetét, lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit és képesek azonosulni azzal. Jártasak a kézművészetben. Igyekszünk akóhelyünk és környezetünk hagyományaiból meríteni.

a) A néphagyományőrzés tartalmai

Néphagyományaink tartalma jelenjen meg az egyes tevékenységekben

- ❖ Vers, mese, dramatikus játék: népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjóslások, névcsúfolók, találós kérdések.
- ❖ Ének, énekes játékok, zenehallgatás: mondókák, énekes játékok, népdalok, hangszeres népzene.
- ❖ Rajz, mintázás, kézimunka: tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, mézeskalácssütés, agyagozás.
- ❖ A környezet tevékeny megszerettetése: jeles napok, népi jóslások, találós kérdések, népszokások.
- ❖ Mozgás, mozgásos játékok: ügyességi és sportjátékok

2. Az óvodánkban megtartott jeles napok

A tél jeles napjai:

- ❖ Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik

vasárnapig.)

- ❖ Mikulás (december 6.)
- ❖ Luca nap (december 13.)
- ❖ Karácsony (december 24-25-26.)
- ❖ Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

A tavasz jeles napjai:

- ❖ Március 15. nemzeti ünnepünk
- ❖ Húsvét (a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére
következő vasárnap)
- ❖ Pünkösd (Húsvét után 50. napon)

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink:

- ❖ Anyák napja
- ❖ Gyermeknap

❖ Nagycsoportosok búcsúja az óvodától

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez a gyermekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítjuk a változatos tevékenységeket. A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

V. NEVELÉSI PROGRAMUNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. Játék

Célunk:

- ❖ A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése
- ❖ Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- ❖ Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak kibontakoztatása.
- ❖ Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Feladataink:

- ❖ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- ❖ A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban, és a játékba integrált tanulás során.
- ❖ A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának és minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- ❖ A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.

❖ Játék segítő és játék irányító tevékenységek alkalmazása.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A szabad játék a gyermek elemi pszichikus szüksége, melynek minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömhöz, sikerélményhez jut. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja!

a) A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Megfelelő légkör biztosítása

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközökkel, a játék helyének kiválasztásában, és hogy mennyi ideig játszanak. Mindezekhez igyekszünk megteremteni a feltételeket. A játékos légkört segítjük a sok új ötlettel, a kellő időben adott segítséggel és a megerősítéssel. A csoportban annyi szabályt vezetünk csak be, amely segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A *kreatív légkör* segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül, önfeledten tudnak önállóan, vagy társaikkal játszani. Kezdeményezésünkre a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képesség fejlesztő játékoknál a gyermekek szabadon választhatnak a felkínált szerepek, játékhelyzetek, és társak között. Az együttjátás során megteremtjük a kezdeményezett

játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Óvónőink őszinte játéka mély átérésre serkenti a gyermekeket. Az oldott légkör érdekében tréfás szavakat, humoros kifejezéseket használunk.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbólikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A gyermekek segítségünkkel, vagy önállóan alakítják ki a játékukhoz a megfelelő helyet. Helyet biztosítunk többféle állandó és variálható, illetve elkülönített „kuckónak”.

A rajzolásnak, festésnek, tárgykészítő népi játékoknak állandó helyet biztosítunk. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyik játékidőben a gyermekek rendelkezésére állnak.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvaron, ezért arra ösztönözzük őket, hogy odakint minél több mozgásos tevékenységet végezzenek.

A játékhoz szükséges idő

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentősége a napirendben is megmutatkozik.

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával kezdődik. Innentől kezdve a gyermekek szabadon választott játékkal játszhatnak.

Figyelmet fordítunk rá, hogy 3-4 éves gyermekeink egyedül, egymás mellett, vagy összevegyülve a lehető legtöbb időt töltsék játékkal.

Az 5-6 éves gyermekek már összeszokott kisebb csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, a szerepek elosztásához több időre van szükségük, mint a kicsiknek. Éppen ezért figyelemmel kísérjük játékukat, és arra törekszünk, hogy csak akkor ajánlunk másik játékot, ha a körülmények miatt szükséges, vagy a játékuk már felbomlóban van.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy kialakuljon bennük az állhatatosság.

Arra törekszünk, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink udvari játéktevékenységgel.

Kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök a cselekvésnek olyan tárgyai, amelyek gyermekeink elképzeléseit kibontakoztatják és gazdagítják.

A játékhoz olyan eszközöket biztosítunk, amik ízlésesek, praktikusak, egyszerű félkész játékok, sokféle játékfajtára ösztönöznek, ötletesek, elindítják a gyermeki fantáziát.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, másodsorban szerepjátékokhoz, harmadsorban kellékek, hangszerek az esztétikai neveléshez.

A 4-5-6-7 éves gyermekeknek már bővíthetjük az eszközválasztékát, elsődlegesen szerepjátékokhoz kapcsolódó félkész játékokkal, kellékekkel, valamint értelem-és képességfejlesztő játékokkal. A gyermekek egyedül játszanak, vagy az óvónő mikro-csoportokban játszik velük. A gyermekek nagymozgását az udvari játékok elégítik ki. Ha az időjárás megengedi, az udvaron barkácsolnak, rajzolnak, festenek.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a játék tartalmát a környezetükből szerzett tapasztalatokkal gazdagítják. Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek a játékban is újra és újra átélhessék.

Séták, kirándulások alkalmával szerzett élmények meg kell, hogy mutakozzanak a gyermekek tapasztalat gazdagságában.

b)Az óvodás korban megjelenő játékfajták fejlesztése

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

A gyermekek játékában keverednek a különböző típusú játékfajták. Folytatódik az a manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető

utol. Módot adunk a gyermekeknek arra, hogy megismerjék az eszközök, tárgyak tulajdonságait.

Biztosítjuk a *gyakorló játék*hoz szükséges eszközöket, és a játékkal mintát adunk a játékok helyes használatához, és azok helyre rakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt és hat a laterális dominancia kialakulására. Érdeklődéssel kísérjük a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa pozitív érzelmet kelt a gyermekekben. Az udvaron biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, kavics, víz, és a kisebb tárgyak, melyeket a gyermekek saját szabályaik szerint rakosgatnak. Segítjük a gyermekek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a *szerepjáték*.

A kicsik játékában teret kap a papás-mamás, fodrászos, orvosos, kalauzos játék, melyekben egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek vállaljanak el szerepeket. Szimbolikusan teremtsenek helyzeteket: „mintha...”.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény az igazi alapja a bábozásnak, dramatizálásnak. Részt veszünk az egyszerű mesék megjelenítésében, modellt adunk a szereplők megformálásához.

Kezdetben a gyermekek minél több kelléket használjanak a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, a beleélő képesség, és az önkifejezés fokozása érdekében.

Bábozás először óvónőink előadásával jelenik meg óvodánkban.

Minden csoportnak kedvenc bábja van, akinek szívesen elmondják örömeiket, bánatukat, a gyermekek tapogathatják, szeretgethetik.

A bábozáshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen készítjük el. A gyermekek aktív bevonásával barkácsolunk, kellékeket készítünk. A gyermekek átélik a saját alkotás örömét.

Olyan ügyességi- és *szabályjátékot* tervezünk, melynek szabályai könnyen betarthatók, és amely a gyermekek mozgásigényét is kielégíti. A nagyobb gyermekek játékában már különböző játékfajták jelennek meg. Ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül kezükbe, akkor előfordul a

kutató manipuláció. Az érzelemmel telített szerepjáték dominánsan jelentkezik, és különös képzelőerő társul hozzá. Segítjük a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejezett formája kialakulhasson, hogy minél több szerepet megformálhassanak, valamint abban, hogy sikeresek legyenek a szerepegyeztetésben.

A gyermekek játékelgondolását fejlesztjük.

Arra törekszünk, hogy jelenjen meg többféle ötletből kialakított tartalmas játék. Ezáltal fejlődik a gyermekek kommunikációs készsége, szabálytanulási képessége, társakhoz való viszonya, és az együttes cselekvés képessége. A gyermekekben fokozódik az igény a mesedramatizálás, bábozás iránt. A gyermekek számára a meseélmény többoldalú örömszerzés kell, hogy legyen.

A szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki konstrukciós építő játék. Később már bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozhatnak létre. A gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy ők vezessék a játékot, és ők hozzanak létre maguknak játékszabályokat.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- ❖ Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- ❖ Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- ❖ Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- ❖ Élvezik a játékszabályokat és képesek a normák betartására.
- ❖ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- ❖ Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

2. A játékba integrált tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben,

természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ❖ az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- ❖ a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- ❖ a cselekvéses tanulás;
- ❖ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- ❖ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- ❖ a gyakorlati problémamegoldás.
- ❖ Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet.

Az óvodás gyermekek értelmi képessége, érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelve, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaikra épülő ismeretszerzést is magában foglalja.

A programunkban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéni fejlesztés, amely számos probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek.

Az eljárásokat változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. Arra törekszünk, hogy játékosan, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg tevékenységünkben.

3. Vers, mese, dramatikus játék

Célunk:

- ❖ A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése.
- ❖ Pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a meseélményekkel.
- ❖ A mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek rímeinek csengése, zeneisége, valamint a mesék feldolgozása során irodalmi élmény nyújtása.

Feladataink:

- ❖ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- ❖ A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal **ráébredt** a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Feladatunk a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása. Az esztétikai élmény mélységét csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják. A művek megválasztásában érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság. A gyermeklíra klasszikusai mellett válogatunk a kortárs alkotók műveiből is. /Mester Attila, Barak László, Birtalan Ferenc, Müller Péter Sziámi, Tóth Krisztina stb/

A 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, melyek cselekménye egyszerű, érthető, és ritmikus ismétlődések vannak benne.

A 4-5 évesek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus, realiztikus mesék.

Itt már helyet kapnak a mai magyar írók modern meséi, és magyar klasszikusok is. Ebben a korban a tervezett mondókázás anyagát a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják. Szerepelnek vidám, humoros versek, és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. A gyermekek mesetárába az állatmesék és a cselekményesebb népmeséken kívül már beépülnek a novellisztikus, realiztikus meséken át a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék.

A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismernek olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Lírai verseket is bátran tervezünk, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét, kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék megerősítik a környezet megszeretetését, az évszakok szépségét, a néphagyomány ápolását.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A gyermekek megpróbálják a mese önálló befejezését, új meséket találnak ki. A gyermekek a mese cselekményét mozgással, játékkal fejezik ki. A tanult versekből és mesékből albumot is készítenek. A hallott élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad ismétlésre, az élmények felelevenítésére. A nagyobb gyermekek 10-15 mesét hallanak a nevelési év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik óvodánkban.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése, mesékkel, versekkel, dramatikus játékokkal.

A nyelvi képesség fejlesztésnek leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás, és a dramatikus játékok. Ezen keresztül sajátítják el a gyermekek a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást, és a tiszta, nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán-és mássalhangzók helyes kiejtése, a megfelelő artikuláció, a hangkapcsolatok törvényszerűségei.

A gyermekek a meséből, versekből sok új fogalmat ismernek meg. A bábjáték, dramatikus játék a szabad önkifejezésüket bontakoztatja ki. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szívesen ismételik a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várják a mesehallgatást és igénylik azt.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak kiscsoportosainknak és a saját maguk szórakoztatására.
- ❖ Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 10-12 mesét.
- ❖ Ismerik a meséhez tartozó hívóképeket.
- ❖ Aktívan, cselekvően részt vesznek a mesefeldolgozásban.
- ❖ A „mi mesénk” megkezdett gondolatmenetét folytatják.
- ❖ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, és azt mozgással kifejezni, megjeleníteni.
- ❖ Egyéneként vállalkoznak a mesék, versek és mondókák elmondására.

4. Ének, énekes játékok, zenehallgatás

Célunk:

- ❖ A közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- ❖ A gyermekek minél több zenei élményhez juttatása az óvodában.
- ❖ A zene szeretetének és művelésének megalapozása.

Feladataink:

- ❖ Az énekes népi játékok és az életkornak és az adott csoport képesszintjének megfelelő igényesen válogatott művészeti alkotások segítségével a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának fejlesztése.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

- ❖ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak, és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai nevelés során a gyermekekkel elsősorban olyan ölbeli játékot játszunk, és ismertetünk meg, amelyeket a felnőttel közösen játszhatnak. Ezek között van az arc,- kéz,- ujj,- és lovagoltató játék.

A szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egyik fontos láncszeme a testi kontaktussal, szemkontaktussal összekapcsolt zenei élmény.

A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszhatók. A gyermekekkel az ünnepek köszöntésére egy-két komponált dalt tanítunk meg.

A 4-5 éves gyermekek mondókát tanulnak, és mindig játszunk velük ölbeli játékot. Megismerik a csigavonal, hullámvonal szerepcserére épülő játékokat. Az alkalmi dalokat úgy választjuk ki, hogy azokhoz apró utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni. A dalok 2/4 üteműek és a negyed, nyolcad ritmusképen túl már a szinkópa is megjelenhet.

Az 5-6-7 éves gyermekek legyenek anyáskodóak, játszanak minél több ölbeli játékot a kisebbekkel. Ezek egyik játékos lehetősége a kiolvasó, melyet különböző játékhelyzetekben alkalmazzanak a gyermekek.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, amit elő tudunk adni, és melyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, megjelennek zenei anyagunkban a rokon és más népek dalai is, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és klasszikus műzene is.

3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes zenei tartalmak

biztosítása

A 3-4 éves gyermekek megtanulnak 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A mondókák, dalok 2/4 üteműek, melyekben a negyed és nyolcad ritmus változik. A gyermekek jóízű játékok közben közvetve szerzik

meg a zenei készséget, és megismerik az alapfogalmakat. Tudnak halkabban és hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyelik a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátzó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékelik az egyenletes lüktetést. Énekelgessük a gyermekek nevét, csalogassuk őket énekelgetve a közös játékba, tevékenységbe. Lehetőséget teremtünk, hogy kisebb csoportokban, videón, 2-5 percig tartó hangszeres zenét, és kórusmuzsikát tekinthessenek meg.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. Megtanulnak 4-5 új mondókát, 12-15 új gyermekdalt. A körjátékok közül már nehezebbet is válogathatunk nekik, pl.: szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékot. A gyermekek a lehető leggyakrabban énekeljenek egyénileg, kisebb csoportokban, halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Rávezetjük őket, hogy lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát mutassák meg. Kérdés-felelet játékot játszanak változatos szövegekkel és ritmussal.

Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, és a mondókák, dalok ritmusát.

Óvodánkban a zenei élmény mindennapos lehetőség, és sokféle tevékenységhez kapcsolódik.

Az 5-6 éves gyermekek 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt tanulnak meg. A gyermekjátékokhoz szimbólumot találnak ki, amit a zenesarokban helyeznek el. Olyan dalokat válogatunk, melyekben már szünet és szinkópa is előfordul. A legidősebb óvodások szabálytartó képessége már megengedi a bonyolultabb játékokat is (pl.: párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékok). Ezeket a játékokat már a korosztály néptáncának is tekinthetjük. Az énekes játékok mozgásanyagát egyszerű táncos lépésekkel variáljuk, és ezt a gyermekek a felnőtt minta utánzásával tudják követni. A gyermekek tiszta éneklését minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő.

A hallásfejlesztést segíti, ha a halkabb és hangosabb éneklést összekapcsoljuk a tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással. A ritmusfejlesztés eredményeképp a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Fejlesztjük a gyermekek alkotókészségét, és lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen megoldjanak. Az ügyesebb 5-6-7 éves

gyermeknek lehetőségük legyen arra, hogy a metallofont és a xilofont is kipróbálhassák.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezzük meg, várakozási idő nélkül. Minden csoportban alakuljon ki szokásrendszer a gyermekek bevonására a zenei képességfejlesztő játékokba (zenevonat, hívogató dal). Ezzel a formával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni.

A kötött jellegű szervezett énekes játékokat lehetőség szerint megtarthatjuk az udvaron is. Ebben a formában csak énekes játékokat tervezünk, hogy semmi ne szakítsa meg az önfeledt, élmény teli játékot.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti meg a nyelv kifejező erejét, szépségét.

A sokféle énekes játék bővíti a gyermekek szókincsét.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékot.
- ❖ A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- ❖ A gyermekek élvezettel hallgatják a zenét.
- ❖ Meg tudják különböztetni a zenei fogalom párokat.
- ❖ Képesek ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- ❖ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- ❖ Szeressenek dúdolgatni, énekelgetni jókedvűen.

5. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Célunk:

- ❖ A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- ❖ *Igény kialakítása az alkotásra, a környezet esztétikus alakítására, esztétikus élmények befogadására.*
- ❖ A gyermekek tér-forma és szín képzeleinek gazdagítása, szép iránti nyitottságuk, esztétikai érzékenységük alakítása.

Feladataink:

- ❖ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- ❖ Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás, kézimunka technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.
- ❖ A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az esztétikus tárgyi környezet biztosítása mellett kialakítjuk a megfelelő helyet az alkotó-alakító tevékenységekhez.

A két munkaasztalt úgy helyezzük el, hogy maximum 6 kisgyermek kényelmesen elférjen körülötte. A közelben lévő polcokon található a különféle alkotóeszközök, ezekhez mindenkor biztosítjuk a szabad hozzáférést. Az alkotáshoz szükség van megfelelő méretű, minőségű eszközökre, ezek beszerzése, pótlása folyamatos. Biztonságos kezelésük érdekében egyenként megismertetjük a gyerekeket az eszközök helyes használatával. Minden nap lehetőséget biztosítunk a rajzolásra, gyurmázásra, építésre. Ha a tevékenység megszakad lehetőséget kapnak a gyerekek a folytatásra, befejezésre. Figyelembe véve a gyermekek alkotó kedvét, a nap folyamán elegendő időt biztosítunk a szabad önkifejezésre.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az ábrázolás különböző fajtái: a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka is fontos része a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A tevékenységek a képalakítás, a plasztika és az építés köré rendelhetők. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos.

Az óvodába kerülő **3-4 éves** gyermekeknek tegyük lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival. Kezdődjön el az esztétikum iránti igényesség, érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Észrevetjük és együttesen gyönyörködünk a saját és mások alkotásaiban, a mű-és népművészeti szépségekben.

Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit.

Nem tervezhető a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában a téma. Lehetőséget adunk a gyermekeknek az élményeiknek és érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

A **képalakítás** jelenjen meg zsírkrétával, festéssel, papírragasztással, nyomattal, karcolással homokba, agyagba. Segítjük a gyermekek képalakító készségének kialakulását, a szórt elrendezéstől, a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a **plasztikai alakításban**.

A gyermekek ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát: nyomkodás, ütögetés, gyurkálás, gömbölyítés, simítás, sodrás, mélyítés, tépegetés, karcolás.

A gyermekeknek igény szerint biztosítjuk az agyagozás, gyurmázás, lisztgyurmázás lehetőségét.

A 3-4 éves gyermekeket megismertetjük az **építés** során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy szívesen beszéljenek alkotásaikról és örüljenek a létrehozott eredményeiknek, alkotásaiknak, munkáiknak.

Bővítjük a **4-5 éves** gyermekek alkotó-alakító tevékenységét. A megjelenő szándékos **képalakító** tevékenységet segítjük az élményeikhez kapcsolódó

témákkal, technikákkal. Megjelenik az ember, környezet, tárgyak, cselekmények ábrázolása saját elképzeléseik alapján. Gyönyörködjenek a gazdag formákban színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. A rajzok finomabb kidolgozásához ceruzát, krétát, filcet, rost ironokat, fapálcát, különböző vastagságú ecseteket használnak.

Képeket alakítanak spárgából, fonalból, textilből, termésekből.

Plasztikai munkájuk során képesek a formák tagolására. Játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készítenek. Különböző formájú textilt, gallyakat, terméseket használnak a plasztikus formák létrehozásához.

Az **építés** során variálják a teret. Ehhez nagy kartondobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat használnak. A gyermekek segítenek az eszközök előkészítésében és elrakásában.

Az 5-6-7 **évesek** alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

Képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciókat.

Saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, ünnepek eseményábrázolásai. Egyéni módon jelenítik meg a formákat, minél eredetibb megoldásokat és színeket használnak.

Plasztikai munkájuk során megjelenik a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, élethelyzet.

Ezen technikák segítségével képeket alakítanak, falat díszítenek, ajándékokat készítenek. Az ajándékokat elsősorban ünnepekhez kötötten készítik szüleiknek, de gondolnak a legkisebbekre és az óvoda felnőttjeire is. Minél gyakrabban éljék át az ajándékozás örömét. Segítjük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. A szülők segítségével gyűjtjük az alkotó-alakító munkájukhoz szükséges anyagot.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy az **építés** során, nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze például búvóhelyet, a drámajátékhoz egyszerű díszletet, stabil színpadot. A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését.

Szükség esetén segítséggel készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez.

Biztosítjuk a több napon át tartó építés lehetőségét.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban jelen vannak, beépülnek. Egy héten egyszer tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységeket szervezünk, melyeken az egyéni segítségnyújtás érdekében 5-6 gyermek vesz részt alkalmanként.

Megteremtjük annak lehetőségét, hogy minden gyermek megalkothassa, az ajánlott eszközfeltételekkel, képi-plasztikai elképzelését.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ❖ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ❖ A gyermekek tudnak örülni a saját és a közösen elkészített kompozícióknak.
- ❖ Változatos vizuális technikákat alkalmaznak.
- ❖ Az alkotáshoz szükséges eszközöket megfelelően használják (ceruza, ecset, olló, szövőkeret, körmöcske)
- ❖ Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- ❖ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ❖ Rácsodálkoznak a látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- ❖ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

6. Mozgásfejlesztés, mozgásos játékok

Célunk:

- ❖ A gyermekek természetes, harmonikus, testi-lelki képességeinek fejlesztése játékos formában.

- ❖ Összerendezett, fegyelmezett, nagy- és kismozgások kialakítása
- ❖ A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, társakra figyelésének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- ❖ A különböző mozgásokon keresztül az agyi funkciók serkentése, valamint a gyermeki szervezet növekedésének teherbíró-, ellenálló képességének és az egyes szervek teljesítő képességének fejlesztése.
- ❖ A mozgáskultúra fejlesztése mellett:
 - a testséma, testtérkép kialakítása játékos módon,
 - a téri tájékozódást, helyzetfelismerést, döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség tényezőinek alakulását, továbbá a verbális fejlesztés és egyensúlyérzék kialakítását.
- ❖ A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, zenével és zene nélkül, spontán vagy szervezett formában történő biztosítása az óvodai nevelés minden napján.
- ❖ Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a napi rendszeres mozgásra.

Feladataink:

- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- ❖ A tervezett tevékenység legnagyobb részét a mozgásos játék képezi.
- ❖ A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kialakítása érdekében.

3-4 évesek

Kiemelt feladatunk, a nagymozgások fejlesztése. E mozgásokat kell tudatosan irányítanunk és precízebbre összerendeznünk, valamint a járásgyakorlatok fokozatosan jelenjenek meg a tevékenységekben zenével vagy zene nélkül.

A 3-4 évesekre jellemző, hogy a földközeli gyakorlatokat tudják biztonsággal elvégezni. Ezért ilyen jellegű feladatokat gyakran illesztünk a tevékenységek anyagába (csúszás, mászás). Elkezdjük az egyensúlyérzék fejlesztését sávokban járással, futással. Mivel a kicsik utánzó mozgásokat végeznek, nagyon fontos, hogy az óvónő bemutassa a gyakorlatokat.

4-5 évesek

Kiemelt feladatunk a testséma fejlesztése, a test részletes megismerése, a testrészek megnevezése. A nagymozgások kibővülnek ugrásokkal, guruló átfordulással. Fontos hangsúlyt kapnak a szem - kéz-láb koordinációt igénylő feladatok. A futójátékok közben bővíthetők a téri érzékelést fejlesztő feladatok. Fokozott figyelmet igényelnek a lateralitás (oldalosság) kialakulását segítő gyakorlatok.

5-6-7 évesek

A nagymozgások koordináltabbak, precízebbek. Elkülönül a jobb és a bal oldal. A testrészeiken megtanult irányokat a gyermekek képesek kivetíteni a környezetükre, ezáltal javul a téri tájékozódásuk. Kiemelten kezelendő feladatunk a térpercepció. Futásoknál, ugrásoknál konkrét izommozgásokra koncentrálnak, kerüljék a felesleges mozgásokat. Nagyon fontos a finommotorika fejlesztése, a kéz fogóizmainak erősítése könnyű kézi szerekkel.

Ez kiemelt feladat a későbbi írástanulás miatt. A kézi szerek használata során a tevékenységeket gyermek közelebbé tehetjük zene használatával.

A szem-kéz koordinációt igénylő feladatok szintén előtérbe kerülnek. Nagy hangsúlyt helyezünk az alaklátást, észlelést, formaállandóságot fejlesztő gyakorlatokra. Gyakrabban tervezünk kisebb testrészekkel végezhető mozgásokat.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgás szükségletének kielégítése érdekében

Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék, valamint a séták során. Lehetőséget biztosítunk az óvoda udvarán vagy annak környékén a mindennapi testedzéshez: a kocogásra és futásra. A futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozhatják meg. Mindennapos edzést rossz idő esetén a csoportszobában vagy a tornateremben tartjuk.

Az irányított mozgásos játékokat heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel a tornaszobában, a tornateremben, vagy az udvaron.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- ❖ Kialakul téri észlelésük, lateralitásuk, biztosan ismerjék az irányokat.
- ❖ Helyesen sajátítsák el a futás, a járás, a dobás szabályait, valamint a labdajátékokat és a támasz gyakorlatokat.
- ❖ A mozgáshoz szükséges eszközök használatának szokás- és szabályrendszerét ismerjék.
- ❖ Tartsák be a versenyjátékok szabályait.
- ❖ Megfelelően használják a mozgás, mozgásos játékok eszközeit.
- ❖ Tudjanak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezzék.
- ❖ A mozgásos tevékenységek során megszerzett tapasztalataikat és ismereteiket a szabad játékok során is legyenek képesek alkalmazni.
- ❖ Mindezek által megnő ellenálló képességük, hosszú sétákra is képesek.

7. A környezet tevékeny megismerése és megszerettetése

Célunk:

- ❖ A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti –emberi - tárgyi világ értékei iránt.
- ❖ *Tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.*

- ❖ A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi-alakítér- és síkbeli szemléletének alakítása. A matematikai tartalmú tapasztalatait, ismereteit alkalmazza tevékenységeiben.
- ❖ A gyermekeknek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.

Feladataink:

- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása. A helyi környezeti értékek hangsúlyozása: a hazai táj, az ott élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások értékeinek szeretete, védelme.
- ❖ A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során. Kapjon lehetőséget a gyermek önálló véleményalkotására, a döntési képességeinek fejlődésére a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- ❖ A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek elsősorban az óvodával és az ott dolgozó felnőttekkel ismerkedjenek meg. Az első és legfontosabb, hogy a biztonságérzetük kialakuljon és megszeressék az óvodát.

Ezután arra törekszünk, hogy az óvoda közvetlen környezetével ismerkedjenek és csoporttársaikkal is közelebbi kapcsolatba kerüljenek. Beszélgessünk velük családjukról. Kapjanak sok biztatást, és törekedjünk arra, hogy: érzékeljék környezetük esztétikumát, színvilágát, a formákat, a jelenségeket. Figyeljék meg az évszakok változásait (színeket, időjárást, növényeket). Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakokra jellemző képeket. Ismerjék meg a fontosabb üzleteket, amelyek közel vannak az óvodához. Természetes környezetben figyeljék folyamatosan a ház körül élő állatokat a kiskertek növényeit, virágait. Megfigyeléseik során végezzenek összehasonlítást a környezetben látható formákról, nagyságbeli és mennyiségi jellemzőkről.

A 4-5 éves gyermekek élményszerző, tapasztalatszerző sétáikat már nem csak az óvoda közvetlen környezetében teszik. A megfigyeléseik, a

gyűjtőmunkák differenciáltabbak és gazdagabbak. Tudjanak gyönyörködni az évszakok szépségében, a növényekben.

Keressenek összefüggéseket az időjárás és a természet változásai között, az emberi tevékenységek és a természet között. Rügyeztessenek, csíráztassanak, ültessenek, hajtassanak különböző növényeket (aranyvessző, búza, bab).

Mutatkozzanak be. Beszéljenek családjukról. Látogassanak el egy szülő munkahelyére. Nézzenek meg egy-két középületet. Ismerjék meg és gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, az egyes személy-és teherszállító eszközöket.

Télen gondoskodnak az állatokról lehetőségeik szerint az óvoda környezetében

(madáretető kihelyezése). Egy közeli családi házban megfigyelik a háziállatokat

(baromfiudvar, ól istálló). Dia és videó filmről megismernek néhány vadállatot.

Saját tárgyakat válogatnak, meghatározott szempontok és ismert tulajdonságaik szerint. Tárgyakat mérnek össze hosszértékük, tömegük szerint. Mennyiségeket hasonlítanak össze összkép alapján. Megszámlálják a halmazok elemeit 6-os számkörben. Felfedezik környezetükben a sík-és mértani formákat.

Megismerkednek az irányokkal és a névutók helyes használatával.

Az 5-6-7 évesek a természet adta lehetőségeken belül hasonlítsanak össze mennyiségeket, térbeli kiterjedéseket, formákat. Összehasonlítsanak, szétválogatnak tárgyakat, személyeket, halmazokat, különböző tulajdonságaik szerint. Hosszértékük, tömegük, úrtartalmuk, darabszámuk, vastagságuk szerint mérnek össze különböző tárgyakat. A 10-es számkörben számlálnak, párosítanak. Sorszámok szerint sorba rendeznek. Megnevezik, felfedezik környezetükben a sík- tér- és mértani formákat, megtanulnak tájékozódni síkban és térben egyaránt. Szóban is ki tudják fejezni a matematikai jellegű helyzeteket, mások megállapításainak igazságát, az összefüggéseket képesessé válnak megítélni.

Lehetőségeink szerint a gyermekek a séták során folyamatosan megfigyelhetik az évszakok változásait. Az őszi színárnyalatait, a tél szépségét, az ébredő természetet.

Felhívjuk figyelmüket, hogy ügyeljenek környezetük tisztaságára! Megfigyeléssel tapasztalják meg, hogy a hulladék és a szennyezett levegő milyen károkat okoz a környezetben az elültetett növényekben.

Sétáink során mezei virágokat, gyógy-és vadon élő növényeket ismertetünk meg a gyermekekkel. Egyszerű kísérleteket végzünk levegővel, növényekkel. Ellátogatunk velük egy-két munkahelyre, hogy ismerjék meg a felnőttek munkáját.

A gyűjtögetett növények és „kincsek” osztályozására természeti sarkot alakítottunk ki.

Ellátogatunk középületekbe: iskolába, társóvodákba, múzeumba, színházba, művelődési házba, postára, vasútállomásra.

A közlekedési eszközöket rendszerezve is megismerik: vízi, légi, szárazföldi.

A háziállatokat már úgy figyelik meg, hogy: hol élnek, milyen a környezetük, életmódjuk.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A tervezett tevékenységeket kötetetlen formában a mindennapos tapasztalat és élményszerző séták során valósítjuk meg.

Kirándulások alkalmával megismertetjük gyermekeinket hazánk élővilágával, természeti értékeivel, a szabadidő eltöltésének hasznos módjával.

- Évente egyszer egész napos autóbuszos kirándulást szervezünk.
- Látogatást teszünk a győri állatkertbe.

A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a

közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermekek és óvónőink személyes beszélgetéseire. A gyermekek kérdéseire a koruknak megfelelő, személyre szóló választ tudunk adni. A személyes beszélgetések

során bővül a gyermekek szókinccse, nyelvi kifejezőkészségük fejlődik. A valós élethelyzetekben feltalálják magukat, felszólítás nélkül tudnak köszönni, bemutatkozni, megszólítani, véleményt nyilvánítani, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni. Türelemmel várják ki a másik mondanivalóját. Folyamatosan beszélnek élményükről, egyszerűen, érthetően fejezik ki érzéseiket, gondolataikat, kívánságaikat.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek be tudnak mutatkozni, tudják szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét és tudják lakcímüket.
- ❖ Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben.
- ❖ Felismerik a napszakokat.
- ❖ Tudják óvodájuk nevét.
- ❖ Ismerik a közvetlen környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit és azok gondozását.
- ❖ Ismerik és gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, ismerik a közlekedésben rejlő veszélyeket.
- ❖ A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig.
- ❖ Össze tudnak hasonlítani mennyiség-nagyság-szín-forma szerint.
- ❖ Meg tudják különböztetni a jobb és bal irányt.
- ❖ Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.
- ❖ Ismerik és helyesen alkalmazzák a névutókat (alá, fölé, közé, mögé).
- ❖ Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és

társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

8. Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

- ❖ A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- ❖ A gyermekek együttműködésének, szervező képességének, alkalmazkodó készségének fejlesztése.

Feladataink:

- ❖ A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- ❖ A munkaeszközök használatának megtanítása.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége önként - azaz örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Óvodásaink munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki és tartalmaznak játékos elemeket. Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. *Az önként vállalt feladatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.*

Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végeznek munka jellegű tevékenységeket. Mindegyik munkafajtánál mintát adunk az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.

Értékeléseink buzdítóak, megerősítőek, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, a környezet gondozása.

A 3-4 éves gyermekek az óvó néniket és a dajka néniket figyelve vesznek részt a növények gondozásában, segítenek a falevelek elhordásában. Tavaszt várva segédkeznek a rügyeztetés, a csíráztatás előkészítésében. A legkisebb óvodásainkat bevonjuk az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő is. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek: játékok elrakása, mosása, tisztítása, segédkezés a terem díszítésében.

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka. Ezt akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek már készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.

Alkalomszerű ismétlődő munka a játékok helyrerakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. E munkákat a gyermekek közösen végezzék, óvónőink átgondolt és konstruktív vezetésével. Előre megtervezzük az egyéni megbízások lehetőségeit: információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözésben, ajándékkészítés a kicsiknek, a jeles napok előkészítése, stb. Lehetőség szerint közreműködnek az óvoda udvarának tisztán tartásában, avargyűjtésben, fűgereblyezésben, hólapátolásban, járdaseprésben, virágládák gondozásában.

A gyermekek segítségünkkel madáretetőt és madáreleséget készítenek.

Az 5-6-7 éves gyermekek önállóan végzik a naposi munkát.

Közösen döntenek el a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan előkészítik a terítéket, az evőeszközöket. Étkezés után a szokásrendszernek megfelelően mindent a helyére tesznek.

Az alkalomszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végzik, soha nem kényszerítjük őket. A gyakori dicséret, elismerés ösztönzi őket, hogy szívesen vegyenek részt a munkában. Önállóan végeznek környezetszépítő munkát, játéktisztítást, mosást, szárítást, egyszerű javításokat. Sütés nélküli édességeket és vitaminsalátát készítenek.

A növénygondozást úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek minél több műveletet végezzenek önállóan. A növények, és termések gyűjtésébe megpróbáljuk bevonni a csoport minden tagját.

Rügyeztetnek, különféle magvakat és hagymás növényeket csíráztatnak és hajtatnak (tulipán, nárcisz).

Ügyelünk arra, hogy amit munkavégzésnél elkezdtek fejezzék be. Felszólítás nélkül is segítsenek rászoruló társaiknak, ha szükség van rá. Törekszünk rá, hogy örömet leljék a közösen végzett munkában, és erősítse társas kapcsolataikat. Az elvégzendő munkát osszák meg egymás között, ki-ki képességeinek megfelelő feladatot vállaljon. Munkavégzés folyamán legyenek büszkék saját és társaik teljesítményére.

Társaik érték végzett munkáját vegyék észre, és becsülik meg.

A fejlődés várható kompetenciái óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- ❖ Örömet szerez nekik, ha kötelességüket teljesítik.
- ❖ Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- ❖ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- ❖ Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- ❖ Szeretnek meglepetést készíteni a kicsiknek, szüleiknek és az óvodában dolgozó felnőtteknek.

VI. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

Az óvodapedagógusok a gyermekek óvodába kerülése előtt családlátogatást végeznek. Anamnézist készítenek a szülővel való irányított beszélgetés után.

Az óvodapedagógusok összegzik tapasztalataikat és probléma esetén jeleznek a tagóvoda vezetőnek, aki megteszi a szükséges intézkedéseket.

A csoportnaplóban és a Felvételi és mulasztási naplóban pontosan, precízen vezetik a gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatására nagy hangsúlyt fektetünk.

Az óvodapedagógusok kiemelt figyelemmel kísérik ezen gyermekek testi-lelki fejlődését, egyéni fejlesztési tervet készítenek számukra szükség szerint.

Az óvónő a szülővel való napi kapcsolattartásban ráirányítja a figyelmet a gyermek kielégítetlen szükségleteire, gondozási és nevelési feladatok elvégzésére.

Folyamatos kapcsolatban állnak a nyilvántartásba vett gyermekek szüleivel, segítik őket azon szakemberekkel való kapcsolattartásban, akik a gyermek fejlődését elősegíthetik.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése

Kiemelten segítjük, támogatjuk a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek nevelése sajátos törődést, egyéni fejlesztést, a gyermekektől őszinte tolerálást igényel.

Szükség esetén megfelelő szakemberek (gyermek pszichológus, logopédus gyógypedagógus) segíthetik a nevelést. Tájékoztatást adunk a szakemberek elérhetőségéről, munkájáról, segítjük a kapcsolatteremtést.

Az érintett gyermekeknél minden évben családlátogatást végzünk. Kellő tapintattal és toleranciával törekszünk a családdal jó kapcsolatot kialakítani. Tájékoztatjuk az igénybe vehető kedvezményekről és támogatásokról. Segítjük a gyermek beilleszkedését a közösségbe. Folyamatosan figyeljük helyzetét a csoportban, a társas kapcsolatokban.

VII. AZ ÓVODÁBAN FOLYÓ NEVELŐMUNKA

ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI,

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI RENDSZERE

Minden óvodapedagógus számára fontos, hogy munkájának eredményességét, hatékonyságát ellenőrizni tudja. Ehhez nyújt segítséget a programunkban kiemelt sikerkritériumok, melyet a „Fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén” programelem tartalmaz. Ezekhez viszonyítva ellenőrizhetőbb, elemezhetőbb, értékelhetőbb gyermekeink fejlettségi szintje. A programunkban meghatározott várható fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet és nem is kell teljesíteni. A gyermekek

képességének, szociokulturális körülményeinek figyelembe vételével határozzuk meg, hogy milyen teljesítményt fogadunk el sikeres fejlesztő munkának.

Az intézményünk rendelkezik **Minőségirányítási Programmal**, melyben folyamatszabályozottan rögzítve van az ellenőrzés, értékelés, a dolgozók teljesítmény értékelésének valamint a partnereink igény és elégedettségmérésének módja.

A nevelőmunka ellenőrzése

Helyi szinten ellenőrizhet:

- Óvodavezető
- Tagóvoda vezető
- Óvodapedagógus (önellenőrzés)
- Fenntartó

Országos szinten ellenőrizhet:

- Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont

A **helyi önkormányzat** meghatározott kritériumok alapján vizsgálja az óvodát (elsősorban működését, gazdálkodását), vagy szakértőkkel vizsgálhatja az óvoda szakmai munkáját a nevelési programunk szerint.

Az **Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont** szakértők bevonásával ellátja a közoktatás ágazati szintű irányításának keretén belüli ellenőrzési feladatokat.

A nevelőmunka hatékonyságának biztosításához azonban legfontosabb óvodavezető, a tagóvoda vezetők és az óvodapedagógusok ellenőrzése.

Az **óvodapedagógus** önmagát ellenőrzi, és saját munkáját értékeli. Törekszünk arra, hogy valamennyi problémás helyzetet óvodapedagógus párunkkal együtt elemezzük.

A szakmai munka és működés ellenőrzését az **óvodavezető, és a tagóvoda vezetők** végzik. A vezető olyan ellenőrzést végez, amely minden dolgozót

érint és mozgósít az ellenőrzési folyamatban. Az ellenőrzés nyitott formájú, mely évenként hasonló folyamatszabályozott rendszerrel működik.

A nevelőmunka értékelése

Összegző, irányított önértékelés 4 évenként.

Nevelőközösségünk hosszú távra tervez, ehhez folyamatszabályozást készített.

Tartalma:

a, óvoda adottságainak elemzése:

- vezetés
- stratégia
- emberi erőforrások
- közvetett partnerkapcsolatok és erőforrások
- folyamatok

b, óvoda eredményeinek elemzése:

- közvetlen partnerek elégedettségével kapcsolatos
eredmények elemzése
- munkatársak elégedettségével kapcsolatos eredmények elemzése.

Mérőeszköznek a megfigyelési technikát alkalmazzuk. Ezek lehetnek kódolás nélküli és kódolósos technikák: naplóvezetés, teljes és szelektív jegyzőkönyv-készítés, becslési skálák, jelrendszerek és kategóriarendszerek.

- A felnőttek körében mérési eszközünk a vizsgálati módszerek csoportjába tartozó kérdőívek és az interjúk
- A gyermekek társas helyzetének vizsgálatához évenként szociometriai mérést alkalmazunk.

- A gyermekek ismeretének, képességének, szokásainak megfigyeléséhez a rajzos diagnosztikát használunk és megfigyeléseket végzünk.

A minőségfejlesztési munkához felhasználjuk azokat a minőségfejlesztési módszereket, eszközöket, amelyekkel információt gyűjthetünk, praktikusan tervezhetünk, elfogulatlanul elemezhetünk, és ok-okozati feltárásokat végezhetünk.

Az óvodai nevelés során az egész gyermeki személyiséget értékelni, mérni kell, ezért nem lehet az egészből kiemelni csak egy-egy részterületet, de egyszerre nem mérünk mindent.

Figyelnünk kell arra is, hogy a mérés előkészítése mindig alapos, precíz, jól alapozott legyen. Mérés során az eredmények számszerűségét lehetővé kell tenni, valamint dokumentálni kell azokat. Fontos követelmény az is, hogy az ellenőrzés, értékelés, mérés egységben lehessen egymással.

**VIII. A NEVELÉSI PROGRAM
VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES
ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK
JEGYZÉKE**

Az itt felsorolt – a kötelező eszköz és felszerelési jegyzéken felüli - eszközök és felszerelések segítik a nevelő, fejlesztő munkát, illetve kiemelt helyet elfoglaló művészeti nevelés megvalósításához szükségesek.

Tevékenység	Specifikumok	darabszám
Ének, énekes játékok,	CD lemezek, kazetták	10
	Ritmusbotok, ütő-és rázóhangszerek	10-15
	Triangulum	4-5

zene- hallgatás	Csörgődob, ujjcintányér, dobok, tökcsörgő, cintányérok	3-4
	Xilofon, metallofon	1-1
	Száncsengő, csengősor	1-1
	Rögtönzött hangszerekhez: dobozok termékek, különböző alapanyagú tárgyak	
	Népi játékok kellékei: szalmakalap, filckalap, kendők, zsebkendők, kiskötény bő szoknya, mellény, bot, stb.	5-10
	Különböző maszkok, fejdíszek	5-10
	Felnőttek játékához csoportonként	
	Furulya (alt, szoprán)	1-1
	„A” síp vagy hangvilla	1-1
Tevékenység	Specifikumok	Darabszám
Mese, vers, dramatikus	Képes mesekönyvek (csoportonként)	15-20
	Meseszőnyeg (csoportonként)	1
	Mesepárnák (gyermekenként)	1

játékok	Ujjbábok, síkbábok, fakanálbábok (csoportonként)	10-15
	Felnőtt méretű kesztyűbábok	10
	Textilek rögtönzött bábokhoz, különböző anyagminőségben	20-25
	Bábtartók	1-1
	Kalapok, sapkák, kendők, fejdíszek	10-15
	Jelmezek (vállkendő, palást, fehér köpeny, stb.)	2-3
	Gyermekek szerepléséhez különböző eszközök	25-30
	Papír állatfej maszkok	1-1
	Nagyméretű, szegett nem gyűrődő anyagok 4-5 színben	1-1
	Hangkazetták, drámajátékhoz használható hanghatásokkal, aláfestő zenékkal, zörejekkel	10-15
Magnó, CD lejátszó (csoportonként)	1-1	
Mozgás	Tornaszobai eszközök	
	Összerakható tornaeszközök	

	Padok, egyensúlyozó deszkák	5-6
	Zsámoly	5-6
	Bordásfal	10
	Tini-kondi	1
	Tornaszőnyeg	2-3
	Labdák (gyermekenként)	1
	Különböző méretű és anyagú labdák	25-30
	Ugrókötelek	10-15
	Tornabotok, karikák, babzsákok, kendők, szalagok, buzogány	25-30
	WESCO típusú garnitúra	3-4
	Ejtőernyő, körkötél	1-1
	Egyensúlyozó tölcsér	1
Tevékenység	Specifikumok	darabszám
Rajz, mintázás,	Agyagozáshoz	
	Agyag, simítólapát, mintázó eszközök	10-15

kézi munka	Gyurmázáshoz	
	Plasztilin, liszt, só, olaj, gyurma	Szükség sz.
	Rajzoláshoz	
	Zsírkréta, filctollak, kül.vastags. ceruzák	5-6 cs.
	Akvarellkréta	2-3 cs.
	Rajztábla	2-3
	Festéshez	
	Gombfesték, tempera, textil-és üvegfesték	2-3
	Ecsetek, szivacsok (gyermekenként)	1
	Különböző papírok	
	Rajzlap, színes karton, krepp papír, színes lapok, csomagoló, selyempapír	Szükség szerint
	Tompa-hegyű ollók	10-15
	Cikk-cakk és mintavágó olló	2-3
	Gyöngyfűzéshez	
	Gyöngyök, damilok	Szükség sz.

	Fonalmunkához	
	Különböző vastagságú fonalak szövőkeret, körmöcske, tompa hegyű tű	Szükség szerint
	Építéshez	Szükség szerint
	Papírdobozok, hengerek, kockák	
	Népi kismesterségekhez	
	Csuhé, szalma, gyékény, rafia, vessző	
	Egyéb eszközök	
	Ragasztók, lemosható asztalterítő	
Tevékenység	Specifikumok	darabszám
Környezet tevékeny megszeret- tetése	Nagyítók	15-20
	Kosarak	25
	csipeszek	10
	Állat-és növényhatározók	2-2
	Földgömb	3

	Térkép	3
	Világatlasz	1
	Cserepek, virágládák, magok, hagymák	Szükség sz.
	Terrárium	
	Akvárium	2
	Fényképezőgép	Csopotonként 1
	Munkajellegű tevékenységekhez	
	Kerti szerszámok (ásó, kapa, lapát, gereblye, lombseprű)	Szükség szerint
	Gyúródeszka, nyújtófa, terítők	10
	Daraboló kések gyermekeknek	1-1
	Kézip mixer, mérleg	1-1
	Gyümölcs centrifuga	1
	sütőformák	1
	Keverőtálak	

	Gyümölcsmosó	7-8
	Zöldség szeletelő, hámozó kés	7-8
	Matematikai fejlesztés eszközei	
	Logikai készlet	5-6
	Minimat garnitúra	7-8
	Logico tábla cserélhető feladatlapokkal	7-8
	Ravensburger logikai társasjátékok	7-8
	Kirakójátékok	7-8
	Logikai lapozgatók	7-8
	Gyermekkérttya	7-8
	Fűzőcskék	7-8

Legitimációs záradék

Az óvoda helyi nevelési programját készítette: Az óvoda nevelőtestülete

Dátum:

óvodavezető aláírása

Az óvodában működő szülői szervezet a helyi nevelési programban foglaltakkal kapcsolatosan - jogszabályban meghatározott jogaival élve - véleményt alkotott. (Jegyzőkönyv mellékelve)

Dátum:.....

szülői szervezet elnökének aláírása

Az óvoda nevelőtestülete a módosított helyi nevelési programot az X/2010. (hó. nap) számú határozatával elfogadta.

(Jegyzőkönyv mellékelve)

Dátum:

a nevelőtestület nevében

Az óvoda alkalmazotti közössége az intézményi minőségirányítási programot megismerte, és a benne foglaltakat magára nézve kötelezőnek tartja.

Dátum:.....

az alkalmazotti közösség nevében

A Óvoda helyi
nevelési programját véleményezte:

Dátum:

szakértő neve, aláírása

A Önkormányzat Képviselő- testülete a helyi
nevelési programját a számú határozatával jóváhagyta.

Dátum:.....

a fenntartó önkormányzat nevében